

Geurakan Atjèh Meurdéhka

Meudjeulih Geurakan Atjèh Meurdéhka Pusat

---

3 Oktober 2022

Uroë Peumeutamah Sisat ateuëh Bansa Atjèh

Assalamu`alaikum warahmatullah wabarakatuh
Bismillahirrahmanirrahim,

Peuë njang ka geutinggai uléh Tengku Tjhik di Tiro Hasan Muhammad kegeutanjoë? Peukara njoë meunjo ta tanjong bak bansa Atjèh uroë njoë hana djiteu-`oh djaweuëb. Hana deuh bak pikéran ureuëng Atjèh njoë djinoë peukara peuë njang patôt dan peuë njang hana patôt geutanjoë ingat dan peuë njang wadjeb geutanjoë bantah deungon leumoh dan kreuëh. Padahai njoë ka lheuëh geukeubah uléh Tengku Tjhik di Tiro Hasan Muhammad. Meunjo ka lheuëh ta batja buku-buku keuneubah geuh, ta deungo audio keuneubah geuh, dan ureuëng-ureuëng njang geupeureunoë keudroë geuh (bah that le ka djinoë ka meubalék seumiké) njang djeuët geutanjoë teumanjong, peukara njoë akan djeuët ta djaweuëb deungon mudah.

Seubab geutanjoë ka seupôt mata, hana lé ta tém bleut ateuëh peuë njang beutoi, han ta tém le teugah njang salah, seuhingga djinoë mandum peukara njang meulinteuëng deungon Agama Allah, meulanggeh deungon Budaya Bansa Atjèh, that meuaséng deungon peukateuën hudép seubagoë bansa Atjèh, djipeugot dan djipeuna deungon peu-ingat uroë ulang thôn TNI deungon that angkuh dan teumeu`a, ka dji langgeh atra keuneubah éndatu geutanjoë njan, djak ba piasan aséng bagi bansa Atjèh njang djiba dari Djakarta untuk djak meulagu dan meunari ateuëh tanoh waqaf njan. Deungon djipeugot atjara njan ateuëh tanoh keuneubah éndatu geutanjoë njan le that peuë njang dji langgeh uléh peundjadjah “indonesia-djawa” njan. Njang ta meutjekot disinoë nakeuh:

1. **Meulanggeh deungon teupat, di Blang Padang.**

Teupat njoë nakeuh teupat njang that mulia bagi Bansa Atjèh njang meusipheuët hudép dalam Islam, teupat njoë geuwaqaf uléh éndatu geutanjoë keu Meusjdjid teupat Radja untuk geungui keu masalahat agama dan sosial njang meuteuntèe-teuntèe dalam sjari`at Islam. Teupat njoë nakeuh hak bansa Atjèh njang han djeuët meutuka djaroë lagèe hukôm waqaf njang ka lheuëh Allah peuteuntèe dalam Islam. Peuë djikheun uléh neocolonialism “indonesia-djawa” peukara djak seunoh tanoh njoë:

“Panglima Komando daerah Militer (KODAM) Iskandar Muda, Mayor Jenderal TNI Abdul Hafil Fuddin, SH., S.IP., MH, Senin (7/5/2018) mengatakan bahwa Lapangan Blang Padang, Banda Aceh, merupakan milik TNI-AD Kodam IM.

Dalam keterangannya kepada sejumlah wartawan pada acara silaturahmi antara Pangdam IM dan awak media, Abdul Hafil mengatakan dalam aturan militer, asset-asset yang merupakan peninggalan Belanda atau tempat yang pernah digunakan Gubernur Hindia Belanda, mutlak menjadi milik TNI, tanpa kecuali. Bukan hanya Blang Padang, Museum Aceh, Anjong Mon Mata, Pendopo Gubernur Aceh, juga peninggalan Gubernur Hindia Belanda.” (<https://www.acehtrend.com/news/lapangan-blang-padang-milik-siapa/index.html> 7 May 2018)

Dari haba peunjata njoë djeuët ta kalon bahwa tanoh geutanjoë Atjèh kon mantong dji seunoh deungon hana sah dan deungon paksaan. Teutapi djipeubuët deungon djilangga hukôm sah njang ka na di Atjèh peuë keuh dalam hukôm adat atawa hukôm sjari`at Islam. Padahai hai njoë han djidjeuët peugot uléh Beulanda keudroë, njang seubagoë tuan djih bagi peundjadjah “indonesia-djawa”. Peuë djipeugah uléh Beulanda? Karel

Frederik Hendrik (KFH) Van Langen, salah sidroë bansa Beulanda njang mat urôsan peukara sipil bak thôn 1879, djipeugah “**Blang Padang, Blang Pungè, Umong Meusara Meusdjid Raja Baiturrahman njan tanoh waqaf njang handjeuët meutuka djaroë, handjeuët bloë peubloë dan handjeuët keu harta pusaka keu aneuk dan han djeuët na pihak njang peumasalah teuntang hak milék tanoh njan.**”

2. Meulanggéh deungon Budaja Atjèh

Teuleubeh nibak peuë njang ka ta meutjeukot di ateuëh, peuë njang keuneuk djipeugot bak uroë ulang thôn sidadu “indonesia-djawa” njoë djiba ureuëng-ureuëng meunari dan djak meunjanji ateuëh tanoh waqaf njoë. Peumaksaan budaja ka djipeulaku ateuëh bansa Atjèh, budaja geutanjoë Atjèh njang that meumakna hana djipakoë dan dji djak ba dan djipeudeungo budaja Djawa deungon paksa bak ureuëng Atjèh. Gautanjoë ta takot meunjo hana ta djak dan ta bantah peukara njoë akan dji intimidasi ureuëng Atjèh. Bah that djinoë ka djipeugah Atjèh ka dalam damè, hai damè njoë hana djigalak uléh para sidadu njan, awak njan leubeh galak Atjèh njoë hantjo dalam dumpeuë peukara. Peuë lom bak buleuëtn Mo`lod njang sutji njoë, buleuëtn njang that ureuëng Atjèh peumulia deungon ta peurajek deungon seulaweuët di tiap sagoë dan tiap watèë, ka djipeutjeuma deungon tingkah laku sidadu Djawa njan.

3. Uroë duka bagi Atjèh

Hana meusigo Djum`at lom geutanjoë mandum teungoh dalam duka njang rajek leupahna, Abu Tu Min Blang Blahdeh, `ulama fiqh njang that manjang di Atjèh ban geuwoë u bak Allah SWT. `Ulama nakeuh seubagoë tanglong `ileumèë bagi Bansa Atjèh. Leubeh meujum `ulama nibak aneuk droë bagi geutanjoë. Meunjo na sidroë-droë `ulama habeh umu geutanjoë hana ta peugot meusuka ria. Dalam buët si-uroë-uroë pih ta peubataih seugohlom trok uroë njang ka meupeuteuntèë uléh éndatu geutanjoë. Teuma peuë njang sidadu njan keuneuk peugot? Hana djipeujum hai njoë meubatjut pih. Malah bak djikalon le sidadu njan peukara djih leubeh rajek jum nibak peukara duka geutanjoë bansa Atjèh. Seubeuna djih hai peunari ureuëng, djak meulagu, djak tjhen-tjhen njoë han djeuët na sagai-sagai di Atjèh, peuë lom teungoh masa duka njoë.

Bagi bansa Atjèh, njoë deuh ta kalon peuë njang kalheuëh, teungoh dan akan djipeugot keu geutanjoë pajah ta kalon beudeuh. Peundjadjah njan hana djiboh watèë deungon meunan-meunan mantong djak peuhantjo `aqidah geutanjoë di nanggroë keuneubah éndatu njoë. Geutanjoë handjeut sagai ta seutot peukara njang lagèë njoë, peuë lom ta djak peutheun djih. Lheuëh djirampok geutanjoë, djipeusisat geutanjoë dan lom djinoë ka djipeuhina geutanjoë. Peuë mantong hana deuh?

Hudép beusaré, Maté beusadjan